

Til **Universitetsstyret**
Fra **Universitetsdirektøren**

Sakstype: Orienteringssak
Møtesaksnr.: O-sak 3
Møtenr.: 2/2020
Møtedato: 10. mars 2020
Notatdato: 26.februar 2020
Arkivsaksnr.:
Saksansvarlig: Avdelingsdirektør Kristel Mari Jæger Skorge, FADM
Saksbehandler: Seniorrådgiver Kristin Flagstad, FADM

Årsrapport for Felles redelighetsutvalg 2018

Felles redelighetsutvalg er redelighetsutvalg etter forskningsetikkloven for Institutt for klinisk medisin ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, Oslo universitetssykehus HF og Akershus universitetssykehus HF. Utvalget behandler uredelighetssaker som har oppstått hos organene som nevnt over.

Forskningsetiske enkeltsaker

Utvalget ferdigbehandlet en forskningsetisk enkeltsak i 2018. Ved gjennomføring av disputas påpekte en av opponentene at det ikke var redegjort for hvorfor et av delarbeidene var gjort, og i tillegg hadde han problemer med å se hva som var grunnleggende nytt i en av avhandlingens artikler. Disputasen ble sluttført på tradisjonelt vis og bekreftelse på godkjent avhandling ble signert av alle medlemmene av bedømmelseskomiteen samme dag som disputasen ble gjennomført. Bedømmelseskomiteen sendte i ettertid fakultetet sine merknader hvor de ber fakultetet om å granske saken, og de påpeker at «dersom granskningen konkluderer med at duplikat/plagiat foreligger, mener komiteen at artikkelen bør trekkes tilbake. Dersom artikkelen trekkes tilbake, anser komiteen at det medisinske fakultetet også må avgjøre hvorvidt godkjenningen av avhandling kan opprettholdes.»

Det medisinske fakultet oppnevnte to sakkyndige i saken for å vurdere bedømmelseskomiteens merknader. Begge sakkyndige konkluderer med at det er snakk om gjenbruk av data fra et forsøk som var publisert noen år før kandidatens arbeid med datasettet, noe det ikke ble gjort rede for i avhandlingen.

Kandidaten og forskergruppen har gitt sine vurderinger av saken og har fått anledning til å imøtegå sakkyndiges vurderinger. Kandidaten har i sin imøtegåelse av sakkyndiges vurderinger gitt en grundig redegjørelse for at artikkelen er et selvstendig vitenskapelig arbeid, noe bedømmelseskomiteen også sier i sin merknad til fakultetet.

Redelighetsutvalgets vurdering:

- Kandidatens artikkel er et selvstendig vitenskapelig arbeid til tross for manglende henvisning til tidligere bruk av forskningsdata i et annet arbeid.
- Redelighetsutvalget vil påpeke at selv om forskningsgruppen har etablert nye retningslinjer for angivelse av forsøk i publikasjoner, vil det være nødvendig for forskningsgruppen å arbeide systematisk med forskningsetikk for tverrfaglig forskning innen utvikling av medisinsk

teknologi slik at de etiske refleksjonene som gjøres i forskningsgruppen også er tydelige for utenforstående.

- c) Redelighetsutvalget mener at forskningsgruppen skal informere redaktøren av tidsskriftet om at forskningsdata som diskuteres i artikkelen også er publisert og diskutert i andre publikasjoner i form av et «erratum».
- d) Under forutsetning av oppfyllelse av c) finner redelighetsutvalget at godkjenningen av avhandlingen kan opprettholdes.

Ved inngangen til 2019 hadde utvalget fem saker til behandling.

Saker hvor utvalget har bidratt som rådgivende organ for forskningsetikk

Utvalget har deltatt på ulike eksterne seminarer innenfor forskningsetikk.

Utvalget har hatt kontaktmøter med Forskningsetisk utvalg.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Kristel Mari Jæger Skorge
avdelingsdirektør

Vedlegg:

- Årsrapport for Felles redelighetsutvalg for 2018

Nasjonalt granskningsutvalg
ved sekretariatsleder Annette Birkeland

Dato: 02.01.2020
Deres ref.:
Vår ref.: 2019/10639 KORE

**Årsrapport for 2018 fra Felles redelighetsutvalg for Institutt for klinisk medisin ved
Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, Oslo universitetssykehus HF og
Akershus universitetssykehus HF**

Felles redelighetsutvalg for Institutt for klinisk medisin ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, Oslo universitetssykehus HF og Akershus universitetssykehus HF oversender med dette årsrapport for 2018. Årsrapporten er anonymisert som angitt i utvalgets mandat.

Årsrapporten ble presentert i relevante ledermøter høsten 2019 ved sykehusene og universitet.

Med hilsen

Ole M. Sejersted (signering)
Leder av Felles redelighetsutvalg

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Katrine Ore
+4722845517, katrine.ore@medisin.uio.no

Fakultetsadministrasjonen
Postadr.: Postboks 1078 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Sogn Arena, Klaus Torgårds vei
3, 2. et., 0372 Oslo

Telefon: 22 84 53 00
Telefaks:
postmottak@medisin.uio.no
www.med.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Årsrapport 2018

Felles redelighetsutvalg for Institutt for klinisk medisin ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, Oslo universitetssykehus HF og Akershus universitetssykehus HF

1. Om redelighetsutvalget

Etablering av felles redelighetsutvalg

Felles redelighetsutvalg for Institutt for klinisk medisin ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo (UiO), Oslo universitetssykehus HF (OUS) og Akershus universitetssykehus HF (Ahus) er et institusjonelt samarbeid om forskningsetikk innen medisinsk forskning.

Utvalget er etablert med et eget mandat og saksbehandlingsregler som i hovedsak følger opp krav til redelighetsutvalg slik dette er beskrevet i forskningsetikkloven.

Medlemmer av utvalget

De samarbeidende institusjonene har oppnevnt medlemmer til Felles redelighetsutvalg i henhold til Forskningsetikkloven § 6. *Behandling av uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner*: «Forskningsinstitusjoner skal ha et redelighetsutvalg. Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.»

Medlemmer av utvalget for perioden 2018 – 2020

- Ole M. Sejersted, leder av felles redelighetsutvalg er, professor emeritus i medisin
- Jacob Hølen, eksternt medlem av utvalget er, sekretariatsleder i NEM og 1 aman. II ved NTNU
- Bjørn Hofmann, professor i medisinsk filosofi og etikk, NTNU Gjøvik og Universitetet i Oslo
- Randi Borgen, juridisk direktør, OUS
- Fredrik A. Dahl, forsker statistikk, Ahus

Det er etablert et sekretariat for felles redelighetsutvalg. Sekretariatet har i 2018 bestått av Katrine Ore (UiO) og Arne Moland (OUS).

2. Redelighetsutvalgets virksomhet

Møter

Utvalget avholdt 5 møter i 2018: 11 april, 15 mai, 3 juni, 31 august og 19 oktober

Saker behandlet i 2018

Utvalget mottok 6 saker i 2018. En sak ble ferdigbehandlet i 2018.

Sak som ble ferdigbehandlet i 2018

Ved gjennomføring av disputas påpekte en av opponentene at det ikke var redegjort for hvorfor et av delarbeidene var gjort, og i tillegg hadde han problemer med å se hva som var grunnleggende

nytt i en av avhandlingens artikler. Disputasen ble sluttført på tradisjonelt vis og bekreftelse på godkjent avhandling ble signert av alle medlemmene av bedømmelseskomiteen samme dag som disputasen ble gjennomført. Bedømmelseskomiteen sendte i ettertid fakultetet sine merknader hvor de ber fakultetet om å granske saken, og de påpeker at «dersom granskningen konkluderer med at duplikat/plagiat foreligger, mener komiteen at artikkelen bør trekkes tilbake. Dersom artikkelen trekkes tilbake, anser komiteen at det medisinske fakultetet også må avgjøre hvorvidt godkjenningen av avhandling kan opprettholdes.»

Det medisinske fakultet oppnevnte to sakkyndige i saken for å vurdere bedømmelseskomiteens merknader. Begge sakkyndige konkluderer med at det er snakk om gjenbruk av data fra et forsøk som var publisert noen år før kandidatens arbeid med datasettet, noe det ikke ble gjort rede for i avhandlingen.

Kandidaten og forskergruppen har gitt sine vurderinger av saken og har fått anledning til å imøtegå sakkyndiges vurderinger. Kandidaten har i sin imøtegåelse av sakkyndiges vurderinger gitt en grundig redegjørelse for at artikkelen er et selvstendig vitenskapelig arbeid, noe bedømmelseskomiteen også sier i sin merknad til fakultetet.

Redelighetsutvalgets vurdering

- a) Kandidatens artikkel er et selvstendig vitenskapelig arbeid til tross for manglende henvisning til tidligere bruk av forskningsdata i et annet arbeid.
- b) Redelighetsutvalget vil påpeke at selv om forskningsgruppen har etablert nye retningslinjer for angivelse av forsøk i publikasjoner, vil det være nødvendig for forskningsgruppen å arbeide systematisk med forskningsetikk for tverrfaglig forskning innen utvikling av medisinsk teknologi slik at de etiske refleksjonene som gjøres i forskningsgruppen også er tydelige for utenforstående.
- c) Redelighetsutvalget mener at forskningsgruppen skal informere redaktøren av tidsskriftet om at forskningsdata som diskuteres i artikkelen også er publisert og diskutert i andre publikasjoner i form av et «erratum».
- d) Under forutsetning av oppfyllelse av c) finner redelighetsutvalget at godkjenningen av avhandlingen kan opprettholdes.

Saker som utvalget mottok i 2018 som behandles i 2019

Sak 1

Mistanke om mulig uredelighet i en vitenskapelig publikasjon fremkom først på nettsiden pubpeer.com. I kommentarfeltet på nettsiden er det gitt kritiske kommentarer til figurene som er benyttet i artiklene.

Sak 2

Mulig brudd på forskningsetiske retningslinjer i et forskningsprosjekt med datainnsamling i utlandet om en segregert minoritetsgruppe.

Sak 3

Mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer knyttet til publisering av manus uten medforfatteres samtykke.

Sak 4

Oppfølging av norske forskere som er involvert i redelighets sak ved et utenlandsk universitetssykehus.

Sak 5

Mistanke om mulig uredelighet i en vitenskapelig publikasjon fremkom først på et nettsiden pubpeer.com. I kommentarfeltet på nettsiden er det gitt kritiske kommentarer til figurene som er benyttet i artiklene. (Dette er innmeldt sak nr. 2 som omhandler kommentarer på pubpeer.com)

Avviste saker

En sak er avvist som utenfor redelighetsutvalgets mandat. Saken dreide seg om uenigheter om medforfatterskap for et eller flere manus som var planlagt publisert.

Arrangementer

Presentasjon av redelighetsutvalget for Forskningslederforum torsdag 20 september 2018

Presentasjon av redelighetsutvalget for OUS – Rikshospitalet fredag 19 oktober 2018

Medlemmer av utvalget deltok i 2018 på arrangementer om forskningsetikk:

Medlemmer av redelighetsutvalget deltok på prosjektet Forskningsintegritet i Norges (RINOs) lansering av delrapport 1 – resultater fra spørreundersøkelsen om integritet i norsk forskning 18 juni 2018.

Medlemmer av redelighetsutvalget deltok på Granskningsutvalgets nasjonale seminar om behandling av uredelighetssaker 21. november 2018.

Møter med forskningsetiske utvalg ved UiO:

Redelighetsutvalget møtte forskningsetisk utvalg ved UiO 18 juni 2018. Tema for møtet var utvalgenes mandat og saksbehandlingsregler.